IANUARI!

Sabati	Pookahi	Poalua	Pookolu	Poaha	Poalima	Ponono
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

KA MAHINA.

Mahina Piha.....Ian 2
Hapaha Hope.....Ian 9
Mahina Hou.....Ian 17
Hapaha Mua.....Ian 25
Mahina Piha.....Ian 31

HAWAII HOLOMUA

J. G. M. SHELDON, [Kahikina Kelekona], Lunahooponopono.

THOS. K. NAKANAELA, Kakauolelo.

HONOLULU, IAN. 18. 1893

ALOHA

Liliuokalanionamoku.

LAWE IA KA MANA AUPUNI!

Ke Kuahaua Kue a ka Moiwahine!

"Kuu aina hanau—e,
Nou au e mele nei."

O ka Poalua, la 17 o Ianuari. M. H. 1893. me he la e kaulana ana me ka mau loa iloko o ko kakou aina hanau nei, no ka mea, o ka la ia i kukala ia mai ai he kulana Aupuni hou malalo o kekahi poe haole he umikumamakolu ko lakou nui, ma ke ano he aupuni kuikawa no ka Manawa.

KU KIAI IA.

I ka po Poakahi, oia ka hoomaka ia ana e ku kiai ia kekahi mau wahi lehulehu o ke kulanakauhale nei e na koa o ka manuwa Amerika Bosetona me ko lakou pono kaua, a i ke kakahiaka Poalua ae ua ikeia aku la lakou e kaahele ana, a ua hoomaka hoi na hoa o ka pualikoa Raifela e hui pu a e poai i kekahi mau wahi me ka lakou mau mea kaua, a ua eebia ka nanaina o ke kulanakauhale.

NA LONO HOOKAHULI.

I ke kakahiaka nui, ua laulaha ae la na lono lauahea ma na pipa alanui o ke kulanakauhale nei e kalahea ana, eia ke upu ia nei e hookahuli i ka nohoalii a e kukulu ae i aupuni hou. Ua lele aku la keia lono ma na welelau makani a hoea i na kuaaina, a mamuli o ia kumu, ua huliamahi mai la na makaainana o ke Aliiaimoku a piha pu na alanui, a o ka oi loa aku ma na poai mawaho a maioko o ka pa Alii, a mawaho ponoi iho o Kalakaua Hale he mau tausani na kanaka e ku ana a e kali ana me ka makaukau no na kauoha, ina he mau kauoha kekahi.

NA KUKAI OLELO.

Iloko o keia manawa, eia ka lehulehu iloko o ke kulana pihoihoi, e poksa ana ma na pipa alanui, a e kuku ana ma kela a me keia wahi iloko o na puulu, e kukakuka ana a e panai olelo ana. Ua mau keia kulana me ka malama pono ia o ka maluhia, koe wale no ka ike ia aku o na koa me na pu.

HE KI PU.

Aia nae a hiki aku mawaena o ka hora 2 me 3 o ka auwina la, ua hoopuiwa iaae la ka lehulehu ma-muli o ka lono i pahola ia ae, ua ki ia aku la a ka u i ka pu e kekahi haole o Leialoha, kekahi o na makai o ke Aupuni, oiai oia e hooko ana i kana oihana malalo o ka mana o ke kanawai o ka aina. Hoomaka koke ae la iloko o ia manawa he uluaoa, a ua makau ia e ulu ae ana he haunaele, aka, e like no me ko kakou ano mau, ua hoomanawanui no, a ua uumi iho i ka inaina.

He manawa pokole, ua hoea mai la o Leialoha i ka Halewai e paa ia ana ma kela a me keia aoao e na lima kokua, a i ka hoomaopopo ia ana ua ku io no i ka poka mamua pono o ka umauma malalo iho o ka hookui ana o na iwilei. Mahope koke iho ua lawe ia aku oia no ka Halemai Moiwahine.

KONA KULANA.

O ka lono, he kupilikii kona kulana, aka, i ka hora 8:30 o keia kakahiaka, ua loaa iaia ka hiamoe malie. E pule kakou i ke Akua e palekana keia ewe a io ponoi o ka aina mai keia popilikia i loaa aku iaia.

KE KUMU O KONA KI PU IA ANA.

O na mea i hoike ia mai ia makou, penei no ia: Aia kekahi kaa lawe ukana e ku ana mawaho iho o ka halekuai o Mika Holo ma, a e hoopiha ia ana me na lako kaua, a i ka hoomaka ana o ua kaa nei e holo, ua alualu aku nei o Leialoha e hopu, aka, ua ku e mai la nae i ka pu, a holo loa aku la ua kaa nei a hiki i ka Halepaikau ma Manamana. O ka haole nana i ki ka pu o Mr. Good kona inoa.

NO KA HALE AUPUNI.

I ka hora 4 paha, ua hoomaka ae la na haole e maki me na pono kaua mai Manamana ae a ka Hale Aupuni, a malaila ko lakou Komite i kapaia ke "Komite no ka Maluhia o ka Lehulehu," a ua ninau ia aku na Kuhina o ke Aliiaimoku, aole nae lakou malaila. Nolaila, ua kauohaia aku la ke Kakauolelo Nui o ke Keena Kalaiaina e haawi pio mai i ka Hale Aupuni, a ua haawi ia mai la.

KE KUAHAUA AUPUNI HOU.

Mahope koke iho o keia, ua kuahaua ia mai la ke Aupuni Kuikawa no ka Manawa, a penei na kahua nui:

"1. Ma keia ua hoopau wale ia ke Kulana Aupuni Moi o Hawaii.

"2. Ma keia ke kukulu ia nei he Aupuni Kuikawa no ka Manawa no ka noho mana a me ka hooponopono i na hana o ka lehulehu a me ka malama i ka maluhia o ka lehulehu, e mau aku a hiki i ka manawa e kukakuka a hooholo ia ai na kahua hoohui pu aku me Amerika Huipuia.

"3. O keia Aupuni Kuikawa no ka Manawa e hoonoho ia lakou ma ke ano Aha Mana Hooko o Eha Lala, a ma keia ke kukala ia aku nei lakou o

S. B. DOLE,
J. A. KING,
P. C. JONES,
W. O SMITH.

Na lakou no e lawelawe i na hana o na Mahele Oihana Hooko o ke Aupuni, o ka mea nona ka inoa mua e noho oia ma ke ano Peresidena a Lunahoomalu o ua Aha la me ka lawelawe i na hana o ka Oihana o ko na Aina E. a o na poe pakahi e ae e lawelawe i na hana o na Oihana Kalaiaina. Waiwai, a me Loio Kuhina, e like me ka papa i hoonohonoho ia, i kulike me na Kanawai o Hawaii nei e ku nei e like me ka mea i kulike me keia Kuahaua: a pela no hoi, he Aha Kuka kekahi, a e helu ia lakou he Umikumamaha Lala, a ma keia ke kukala ia aku nei lakou o

S. M. Damon, A. Brown, L. A. Thurston, J. F. Morgan, J. Emmeluth, H. Waterhouse, J. A. McCandless, E. D. Tenney, F. W. McCheeney, F. Wilhelm, W. R. Castle, W. G. Ashley, W. C. Wilder, C. Bolte.

O keia Aha Kuka e loaa pu no ia lakou ka mana e lawelawe ma ke ano Ahaolelo.

O keia Aha Mana Hooko a me keia Aha Kuka, e lawelawe pu, a e loaa ka mana e hoopau aku i kela me keia lala o kekahi o ua mau Aha 'la a e hoopiha hou aku ia hakahaka a me na hakahaka e ae.

"4. O na Luna a pau malalo o ke Aupuni e ku nei ma keia ke kauoha ia nei e hoomau aku i ko lakou mau mana a e lawelawe i na hana o ko lakou mau Keena Oihana pakahi, koe wale no ka poe no lakou na inoa i hoike ia malalo iho nei:

MOIWAHINE LILIUOKALANI,
CHARLES B. WILSON,
Ilamuku.
SAMUEL PARKER,
Kuhina o ko na Aina E.
W. H. CORNWELL,
Kuhina Waiwai.
JOHN F. COLBURN,
Kuhina Kalaiaina.
ARTHUR P. PETERSON,
Loio Kuhina.

5. O na Kanawai Hawaii a pau a me na kahua Kumukanawai a pau i kue ole i keia, e mau aku no ka mana a hiki i ke kauoha hou ana aku a ka Aha Mana Hooko a me ka Aha Kuka.

"[Kakau Inoaia:]

Henry E. Cooper, J. A. McCandless. Andrew Brown, Theodore F. Lansing, John Emmeluth, C. Bolte, Ed. Suhr. Henry Waterhouse, W. C. Wilder, F. W. McChesney, W. O. Smith."

Mahope iho o keia ua hoopuka ia mai la ke kauoha helu 1 i kakauinoa ia e na Lala o na Aha a ielua, a penei ka helunelu ana:

"KAUOHA HELU I.

"O na kanaka a pau i manao kokua i ke Aupuni Kuikawa o ko Hawaii Paeaina, ke kauoha ia aku nei ma keia e hoike koke ae ia lakou iho i ke Aupuni ma ka Hale Aupuni, a e hoolako i ke Aupuni i na pu a me na lako kaua i loaa ia lakou a malalo paha o ko lakou malama ana, e like me ka hikiwawe kupono, i mea e hiki ai e hana ia na mea e malama pono ia ai ke ola a me ka waiwai a me ka maluhia o ka lehulehu."

KANAWAI KOA.

Mahope koke iho, ua puka mai la ke Kauoha Kanawai Koa, a penei ka helunelu ana:

"KAUOHA HELU 2.

"Ma keia ke kauoha a ke hoomana ia nei, aia a kauoha hou ia aku, ua kapae ia ke kanawai hopu me ka palapala hoopii a e ae ana e bela ia a ke kukala ia aku nei ke Kanawai Koa e mana a puni ka Mokupuni o Oahu."

Mahope iho o keia ua hoouna ia aku la e kii i na Kuhina i pau ma ka Halewai. A ua hiki ae lakou ma ka Hale Aupuni, a ua kauoha ia aku lakou e haawi pio mai i ka Hale Oihana Makai. Ua noi ia aku i manawa, ua komo aku la na Kuhina e hui a kuka pu me ke Aliiaimoku, a o ka hopena, oia ka hoopuka ia ana o ke

KUKALA KUE A KE ALIIAIMOKU.

"O WAU, LILIUOKALANI, ma ka lokomaikai o ke Akua, malalo o ke Kumukanawai o ke Aupuni Hawaii, MOIWAHINE, ma keia ke hoike paa nei i Ko'u kue i kekahi hana a mau hana paha a pau i lawelawe ia e kue ana Ia'u iho a me ke Aupuni Kumukanawai o ke Aupuni Hawaii e kekahi poe e koi ana ua kukulu lakou he Aupuni Kuikawa no ka manawa no keia Aupuni.

"Ke ae wale nei no Au mamuli o ka mana oi ikai ka o Amerika Huipuia nona hoi ke Kuhina Elele Nui, ka Meamahaloia John L. Stevens, ua kauoha aku i na koa o Amerika Huipuia e hoopae ia mai ma Honolulu, a ua kukala ae e kokua no oia i ua Aupuni Kuikawa 'la no ka Manawa i oleloia.

"Nolaila, i mea e kaupale aku ai i na hookuia ana o na puali i hoolawa ia me na lako kaua, a malia paha o hoopoino ia ke ola; nolaila, malalo o keia Kuahaua Kue a i kauhola ia hoi e ua mana ikaika 'la, ke ae wale nei no Au e panee aku i Ko'u Mana a hiki i ka manawa a ke Aupuni o Amerika Huipuia, mamuli o na mea oiaio e waiho ia aku ai imua ona, e hooloii ai i na hana a kona Luna Aupuni a e hoonoho hou Ia'u maluna o ka mana A'u e koi nei ma ke ano Aliiaimoku o ka Paeaina Hawaii."

"Hanaia ma Honolulu, i keia la 17 o Ianuari, M. H. 1893."

"[Kakauinoaia:]

LILIUOKALANI, R.
SAMUEL PARKER,
Kuhina o ko na Aina E.
WM. H. CORNWELL,
Kuhina Waiwai.
JNO. F. COLBURN,
Kuhina Kalaiaina.
A. P. PETERSON,
Loio Kuhina.

"Ia S. B. DOLE a me kekahi poe e ae o ke Aupuni Kuikawa no ka Manawa o ka Paeaina Hawaii."

KA ILAMUKU O KE AUPUNI.

Mahope o ka hoike ia ana mai o ka lono o keia mea i ka Ilamuku, ua haawi aku la ia i kona aloha imua o ka Puali Makai, me ke kauleo aku e hoomau aku lakou i ka malama ana i ka maluhia o ka aina, a e noho me ka hiipoi i ka oihana, a waiho iho la i kana oihana.

UA HOOLE IA.

Ua lohe mai makou aole ae o ka mana Aupuni hou i na Komisina o ke Alii e holo pu me ko lakou mau Komisina i ka la apopo no Kapalakiko, maluna o Kalaudine, no ka hoike aku i ke kulana o ke Aupuni i ke Aupuni o Amerika Huipuia, ma Wasinetona.

NA KOA O KA MOKUKAUA AMERIKA.

Eia i uka nei na koa o ka mokukaua kahi i kaahele ai i ke kulanakauhale nei, me na pu a me na kaei poka. I ka Poakahi nei ka lele ana mai. E hookuu malie aku ia lakou e booluolu ia lakou iho maluna o ka ili o ka lepo lokomaikai o Hawaii a hiki i ko lakou manawa e ike ai—aia o Hawaii ma ka aoao o ka maluhia.

MOIWAHINE LILIUOKALANI,

KA HALAWAI A NA MAKAAINANA ALOHA ALII.

Aole loa makou i ike i kekahi halawai akea nui a maluhia e like me kela i malamaia i ka Poakahi nei ma ke Kuea mamua iho o ka Hale Alii Iolani, ma alanui Moi. Ma ka makou hoomaopopo ana, ua akoakoa ae be elua tausani a oi o na makaainana, a e like me ka makou i kono aku ai, ua pau pu ae kane, na wahine a me na keiki, a o ke ohohia nui ke kau ana maluna o ko lakou mau helehelena, a o ka oi loa o ka makou mea i hoomaopopo ai, oia no ka maluhia a me ka lokahi kuoo o kela me keia mea pakahi. He mea nui no hoi ka ike pu ana aku i ka hui pu a hookahi na kokua ana i na mea i hana ia e kekahi poe haole he mau haneri ko lakou heluna—he mea kamahao keia.

Ua weheia ka haiolelo e ka Hon. A. Rosa, me ka heluhelu pu mai he olelo hooholo e hoike ana i ka apono ana o ka lehulehu i na hana a ke Aliiaimoku me ka hoopaa aku ia lakou e kokua Iaia ma na ano a pau o malamaia ka maluhia o ka Noho Alii, ka aina a me ke kuokoa o ke Aupuni.

Mahope iho ua ku mai na Hon. J. E. Bush, W. White, J. Nawahi, G. P. Kamauoha a me R. W. Wilikoki. Ua hoakake naauao mai lakou pakahi, a o ke kahua nui nae o ka lakou mau olelo, oia no ke ao mai, ke kauleo mai, ke kaohi mai a o ka pule mai i na makaainana e malama loa i ka maluhia, aole e hana a aole e olelo i kekahi mea e ulu mai ai kekahi kuia a haunaele. Ua haawi ia na leo huro lehulehu o ka apono, a ua hoi kela a me keia me ka maluhia, a ua moe maikai i ka po.

E MALAMA I KA MALUHIA.

E na hoamakaainana o ke Aliiaimoku, ke kauleo ikaika aku nei makou ia kakou a pau—"e nihi ka hele ana i ka uka o Puna." Mai hana wale aku, mai hoino wale aku, a mai hookui wale aku; aka, e like me ko kakou ano mau—e noho me he mau Manu Nunu la, a e malama loa i ko kakou kulana—oia hoi—no ka puuwai laahia kakou o ke aloha a me ka lokomaikai. E pule aku i na Lani e haawi mai i na kokua ia kakou i nui ai ko kakou ahonui a alo ae i na popilikia i upu ia.

MALUHIA.

Eia ke koloka o ka maluhia ke uhi nei maluna o na makaainana o ka Lani Liliuonamoku, e like no me ko lakou ano mau, he akahai a he hiipoi i ka maluhia—me ka hiipoi makee i ko lakou aina a me kona kuokoa.

PAHU LETA, 496. TELEPONE BELE, 538.

POI!!

Poi Maoli! Poi Ono! Poi Maikai!

Eia maloko o kou makou halekuai, ma ALANUI MOI, ka Poi Hou Ono, o ke ano Maikai Loa, i hanaia mai ke Kalo Kaulana o Maui. AOLE KEIA O KE ANO POI KALO PALAOA, aka, he

POI MAOLI NO!

☞ E loaa mai ana ka POI HOU Ekolu Manawa o ka pule maluna o na mokuahi.

Ka Hui Hoolako Huaai me ke Kalo,

W. E. WILSON, Luna Hoohana.